

Från p-plats till nattvardsbord

- En checklista för att i kyrka och församling öka tillgängligheten och förbättra bemötandet av människor med funktionshinder -

Checklistan är första hand formulerad för förhållanden i frikyrkoförsamlingar.

Så här kan man använda checklisten "Från p-plats till nattvardsbord"

Checklistan "Från p-plats till nattvardsbord" är lång och omfattande. När man tittar på den är det lätt att tänka: "Oj, så mycket. Det här kan vi inte åtgärda". Och så lägger man den åt sidan. Här följer några tips på hur man kan använda Checklistan:

1. Läs listan för att få mer kunskap om funktionshinder, tillgänglighet och bemötande.
2. Använda listan i sin helhet för att checka rum för rum i kyrkan.
3. Använda en del av listan som handlar om ett visst rum i kyrkan för att checka det.
4. Använda listan i sin helhet för att checka all verksamhet i församlingen.
5. Använda en del av listan för att checka en viss verksamhet i församlingen.
6. Använda listan för att checka den fysiska, informativa, kommunikativa och/eller den psykosociala tillgängligheten. (Se nedan under rubriken "Perspektiv".)
7. Använda listan som samtalsunderlag i församlingens styrelse, handikapp/tillgänglighetsrådet, diakonirådet, ledarsamlingar för barn- och ungdomsgrupper, personalsamlingar, ekumeniska råd, församlingsmöten och andra forum som kan vara lämpliga.
8. Göra en analys av vilka särskilda behov det finns av "tillgänglighet" och "bemötande" bland barn, unga, vuxna och äldre med funktionshinder som har anknytning till församlingen och åtgärda med hjälp av listan de behoven först.

Efter många frågor finns en ruta där man kan sätta kryss för sådant som behöver åtgärdas.

Jämlikhet och delaktighet för människor med funktionshinder

I många kristna sammanhang betraktas människor med funktionshinder som "svaga människor" som många känner sig kallade att hjälpa. Ett sådant förhållningssätt gör möten som bygger på jämlikhet mellan människor med funktionshinder och andra omöjliga. Vi behöver träna oss i att tänka på att alla har något att bidra med enligt 1 Kor 14:26 och att alla är nödvändiga för helheten enligt 1 Kor 12:12-22-27.

Lämpligt mål

Ett lämpligt mål får varje församling genom att travestera titeln på den nationella handlingsplanen för handikappolitiken "Från patient till medborgare" till "Från diakonalt objekt till fullvärdig församlingsmedlem".

Ökad tillgänglighet

Den 1 juli 2001 förändrades plan- och bygglagen med syftet att öka tillgängligheten för personer med funktionshinder. Under hösten 2003 fastställdes föreskrifter för allmänna befintliga platser och befintliga lokaler dit allmänheten har tillträde. Boverket har vid förfrågan meddelat att det som står om "enkelt avhjälpna hinder" i kapitel 17, §21a i Plan- och bygglagen också gäller kyrkor.

Se vidare www.boverket.se > Bygga > Förbättringskrav > Enkelt avhjälpna hinder.

Funktionshinder och handikapp

Tidigare betraktade man handikapp som en egenskap hos en person. Numera säger man att en person med funktionsnedsättning blir handikappad där miljön inte är anpassad till personens behov. Den som upptäcker vilken skillnad det är att tänka miljörelaterat i stället för individrelaterat, inser snart vilka stora möjligheter det finns att göra anpassningar av lokaler och verksamheter för att möta de behov en person med funktionshinder har.

Psykiska och sociala funktionsnedsättningar

För inte så länge sedan fanns många med psykiska sjukdomar på mentalsjukhus. Sjukhusprästen hade ansvaret för den andliga omsorgen om dem. Nu bor de ute i samhället i egna boenden, gruppboenden eller på vårdhem. Nu är det därför varje församlings ansvar att ha kontakt med de människor med psykiska funktionsnedsättningar som finns i församlingens omgivning. Gott bemötande, självvård och socialt stöd hjälper dem att återhämta sig och få en bra livskvalitet. En positiv attityd i församlingen med tolerans och öppenhet är av stor betydelse.

Perspektiv

När man arbetar för att öka tillgänglighet för människor med funktionshinder ska man tänka på

- A. fysisk tillgänglighet (för personer med rollator, rullstol, permobil o.dyl.),
- B. informativ tillgänglighet (genom storstil, ljudkassett o.dyl.),
- C. kommunikativ tillgänglighet (genom hörslingor, skrivtolk, teckentolk o.dyl.) och
- D. psykosocial tillgänglighet (genom medmänskligt bemötande och riktiga attityder).

Man ska vara medveten om att olika typer av funktionsnedsättningar för med sig olika behov av anpassningar och bemötande. Det gör också funktionsnedsättning som är synliga respektive osynliga och om de är medfödda eller förvärvade.

Behöver åtgärdas

1. Socialt stöd till människor med psykiska och sociala funktionsnedsättningar

- Finns omsorgsgrupper/gemenskapsgrupper/cellgrupper/bönegrupper, diakoner/församlingssystrar/omsorgspastorer, besöksgrupper, stödpersoner eller kontaktpersoner som kan hjälpa personer med psykiska och sociala funktionsnedsättningar att bryta isolering, erbjuda sällskap till och i kyrkan och samlingar, hjälpa dem att komma in i församlingsgemenskapen, bjuda hem ensamma o.dyl.?

2. Färdtjänst och ledsagarservice

- Finns kommunal färdtjänst som kan utnyttjas för skjuts till kyrkan?
- Har ni ideell färdtjänst?
- Finns kommunal ledsagarservice?
- Har ni ideell ledsagarservice?
- Ger ni information om färdtjänst och ledsagarservice?

3. Handikapparkeringsplats

- Finns handikapparkeringsplatser inom 15 meter från entrédörren?
- Är handikapparkeringsplatserna utmärkta med skyltar och med handikapparkeringsymbolen på marken?
- Är parkeringsplatserna 3,6 meter breda?
- Är en av parkeringsplatserna 5 meter bred för att kunna användas av bilar med ramp på sidan?
- Är belysningen vid handikapparkeringsplatserna god?
- Hålls handikapparkeringsplatserna snö- och halkfria vintertid?

4. Angöringsplats

- Finns inom 5 meter från entrédörren en reserverad angöringsplats för färdtjänstbussar och andra fordon som skjutsar människor med funktionshinder?
- Finns vindskydd vid angöringsplatsen?
- Hålls angöringsplatsen snö- och halkfri vintertid?

5. Extern entré

- Är markbeläggningen hård mellan handikapparkeringsplatserna respektive angöringsplatsen och entrédörren?
- Hålls vägen mellan handikapparkeringsplatserna respektive angöringsplatsen och entrédörren snö- och halkfri vintertid?
- Är svårforcerade nivåskillnader (trottoarkanter o.dyl.) på vägen mellan handikapparkeringsplatserna respektive angöringsplatsen och entrédörren eliminerade?
- Finns markeringar som underlättar för personer med synnedsättningar att finna vägen från handikapparkeringsplatserna respektive angöringsplatsen till entrédörren?

6. Entré

- Finns hiss eller permanent ramp med räcke vid entrédörren om det är nivåskillnad mellan marken och golvet innanför entrédörren?
- Finns en vilyta bredvid dörren där rollatorn/rullstolen/permobilen kan stå medan dörren öppnas?
- Öppnas dörren åt lämpligt håll med tanke på rollatorer/rullstolar/permobiler?
- Måste den som har gångsvårigheter eller använder rollator/rullstol/permobil använda en annan ingång?
- Om man måste välja en annan ingång om man använder rollator/rullstol/permobil; Finns tydliga skyltar om detta vid huvudentrédörren med anvisningar om var man ska ta sig in?
- Finns elektrisk dörröppnare?
- Är knappen till den elektriska dörröppnaren anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Är skrapgaller och dörmattor enkla att passera?
- Finns värdar vid ytterdörren (och inte bara vid dörren till kyrksalen) som kan bistå den som behöver hjälp i foajén?

Se frågorna under rubriken "Alla utrymmen"!

7. Foajé

- Finns klädhängare som är anpassade för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Finns en spegel som en anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Finns en lättillgänglig telefon för beställning av taxi/färdtjänst?
- Är telefonen placerad så att den kan nås av personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Har telefonen stora tydliga siffror i kontrasterande färg och siffror i relief eller punktskrift?
- Finns det möjlighet att reglera ljudvolymen i telefonen?

Se frågorna under rubriken "Alla utrymmen"!

8. Handikapptoalett

- Finns en lättillgänglig handikapptoalett?
- Finns en tydlig skylt på dörren?
- Finns horisontella draghandtag på båda sidor på dörren?
- Är toaletterummet tillräckligt stort för en person i rullstol/permobil och vid behov också för assistenter?

- Finns klädhängare som är anpassade för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
 - Finns två uppfällbara armstöd vid toalettstolen?
 - Finns ryggstöd på toalettstolen?
 - Är toalettpapersrullehållaren lätt att nå?
 - Har toalettpapersrullehållaren utskruvningsratt?
 - Är handfatet anpassat för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
 - Är handfatets engreppsblendare stor och lättöppnad?
 - Är tryckhandtaget på tvålautomaten stort och lätt att nå och trycka på?
 - Är behållaren för pappershanddukarna/hängaren för handduken anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
 - Är spegeln anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
 - Finns fungerande larm för den som behöver hjälp?
 - Är larmknapparna lättillgängligt placerade (vid toalettstolen, vid dörren och i golvnivå)?
 - Finns någon som uppfattar signalen och som kan hjälpa den som behöver hjälp?
- Se frågorna under rubriken ”Alla utrymmen”!

9. Kyrksal

A. Entré

- Finns vid entrédörren en skylt i storstil om att det finns hörslina?
- Finns vid entrédörren en skylt i storstil om att det finns sångböcker i storstil?
- Finns vid entrédörren skylt i storstil om att det finns Biblar i storstil?

B. Ljudförstärkning

- Finns en väl fungerande högtalaranläggning?
- Finns en hörslina?
- Finns en signallampa som lyser när hörslingan *inte* är påslagen?
- Finns mikrofoner som kan användas av personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Är de mikrofoner som används av lämplig typ?
- Har funktionerna i mikrofonerna, kablarna, förstärkaren, hörslingan, ljudförstärkningen m.m. kontrollerats under senare tid?
- Hur avgör ni vad som är för starkt respektive för svagt ljud (med tanke på personer med hörselnedsättningar, tinnitus o.dyl.)?
- Får de som sköter ljudanläggningen utbildning?

C. Tolkning

- Tolkas gudstjänster och andra samlingar till teckenspråk?
- Ordnar ni gudstjänster och andra samlingar med tecken- eller skrivtolkning?
- Är ni beredda på att kan komma personer med tecken- eller skrivtolk?

D. Storstil och punktskrift

- Finns Biblar i storstil?
- Finns sångböcker i storstil?
- Finns Biblar i punktskrift?
- Finns sångböcker i punktskrift?
- Hur ger ni information om att och var det finns sångböcker och Biblar i punktskrift?

E. Psalmnummer

- Finns psalmnumren uppsatta på en tavla eller tillgängliga i skrift på annat sätt?
- Anges psalmnumren muntligt?

F. Sittplatser

- Finns tillräckligt med utrymme för att köra och ställa upp rullstolar/permobiler?
- Finns tillräckligt med utrymme för att köra och parkera rollatorer?
- Finns flera olika uppställningsplatser för rullstolar/permobiler som gör det möjligt för personer som sitter i rullstol/permobil att *välja* var man vill sitta?

G. Estrad

- Finns en permanent ramp med räcke eller hiss/lyftbord till estraden?
- Finns en mobil ramp som kan läggas ut vid behov?
- Finns ledstänger vid trappstegen upp till estraden?
- Besvärar ljus från strålkastare den som finns på estraden när personen är vänd mot publiken?

H. Dop och medlemskap

- Finns fysiska möjligheter att döpa människor med funktionshinder?
- Får personer som av hälsoskäl inte kan bli döpta bli medlemmar i församlingen?
- Vad visar att människor med funktionshinder är välkomna att bli medlemmar i församlingen?

I. Nattvard

- Används (endast) glutenfritt nattvardsbröd/oblater?
- Informeras det alltid om att glutenfritt nattvardsbröd/oblater finns?
- Distribueras nattvarden på en plats dit det är möjligt för alla att komma?
- Används nattvardskärl som är möjliga att hålla och dricka ur för alla?

Se frågorna under rubriken "Alla utrymmen"!

10. Andaktsrum – Församlingsvåning - Lokaler för barn- och ungdomsarbete - Smårum

Se frågorna under rubriken "Kyrksalen"!

Se frågorna under rubriken "Alla utrymmen"!

11. Alla utrymmen

A. Dörr

- Finns elektriska dörröppnare på dörrar som är tunga att öppna?
- Är knappen till den elektriska dörröppnaren anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Är dörröppningarna minst 90 cm breda?
- Är trösklarna lägre än 3 cm och lätta att komma över om man går, använder rollator eller rullstol/permobil?

B. Glasyta

- Är stora oskyddade glasytor varningsmarkerade?
- Är stora glasytor mot det fria avskärmade för att motverka bländning?

C. Nivåskillnad

- Är allt vad som rimligen kan göras gjort för att eliminera nivåskillnader?
- Finns kontrastmarkeringar vid nivåskillnader i golvet och vid trappor?

- Finns ledstänger vid trappsteg och trappor (som är placerade 90 cm över golvet och börjar och slutar 30 cm före nedersta respektive efter översta trappsteget)?
- Finns ramper, hissar eller lyftbord vid nivåskillnader i golvet?
- Finns hiss mellan våningsplan?

D. Hiss

- Har hissen elektrisk dörröppnare?
- Är hissens dörröppning minst 90 cm bred?
- Är hissens golvyta tillräckligt stor?
- Har hissen kontrasterande markering på golvet som visar närhet till dörren?
- Är stödhandtagen i hissen anpassade för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Är knappanelen anpassad för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Finns texter och siffror i relief eller punktskrift på hissdörrar och -knappar?
- Finns optisk signal som meddelar att hissen har kommit?
- Finns akustisk signal som meddelar att hissen har kommit?
- Anger optisk information vilken våning hissen befinner sig på?
- Anger akustisk information vilken våning hissen befinner sig på?
- Finns nödlarmsknapp?
- Finns någon som uppfattar nödlarmsignalen och som kan hjälpa den som behöver hjälp?

F. Reservutgång och brandlarm

- Finns handikappanpassade lättillgängliga reservutgångar?
- Finns brandlarm?
- Kan brandlarmet uppfattas av personer med synnedsättning?
- Kan brandlarmet uppfattas av personer med hörselnedsättning eller frekvensbortfall?

G. Belysning

- Är strömbrytarna till belysningen anpassade för personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Är belysningen tillräcklig och inte bländande?

H. Skylt och orientering

- Har skyltar med informationer och anvisningar tillräckligt stor text och tydlig kontrast mot bakgrunden för att kunna läsas av personer med synnedsättning?
- Sitter skyltarna så att de kan läsas även av personer som är kortväxta eller sitter i rullstol/permobil?
- Finns tydliga skyltar som visar vägen till handikapptoaletterna?
- Finns kontrastmarkeringar och logiska färgsystem som underlättar för personer med bristande orienteringsförmåga att hitta?

I. Ljudisolering

- Finns lämplig mängd ljuddämpning?
- Är ljudisoleringen tillräcklig så att man inte störs från angränsande lokaler?
- Finns flera hörslingor i olika lokaler som kan störa varandra?
- Finns områden i lokalen där hörslingans effekt är sämre? Hur upplyser ni i så fall om det?

J. "Svängrum"

- Finns tillräckligt med utrymme för att köra och ställa upp rullstolar/permobiler?
- Finns tillräckligt med utrymme för att köra och parkera rollatorer?

K. Allergi och ventilation

- Finns blommor och växter som kan besvära allergiker och astmatiker?
- Finns klädda möbler, mattor, gardiner m.fl. textilier som kan besvära allergiker och astmatiker?
- Finns tydliga skyltar på speglar och andra lämpliga ställen med uppmaning till att inte använda parfym m.m. som doftar starkt?
- Används starkt doftande rengöringsmedel?
- Är det rökförbud i alla lokalerna?
- Finns tillräcklig och väl fungerande ventilation?

L. Vilrum och värd

- Finns vilrum?
- Ligger vilrummet i närheten av handikaptoaletten?
- Har vilrummet fungerande larm för den som behöver hjälp?
- Finns någon som uppfattar signalen och som kan hjälpa den som behöver hjälp?
- Finns utsedda personer som kan bistå personer med funktionshinder som har behov av hjälp?

M. Anmälningstalong

- Har Ni på anmälningstalonger utrymme där man kan ange "behov av speciell kost"?
- Har Ni på anmälningstalonger utrymme där man kan ange "behov av anpassning p.g.a. funktionshinder"?

12. Information

- Har informationsblad, församlingsblad, programblad m.m. tillräckligt stor svart text för att kunna läsas av personer med synnedsättning?
- Använder ni vitt eller ljus papper för trycksaker som underlättar för personer med synnedsättning att läsa?
- Finns informationsblad, församlingsblad, programblad m.m. tillgängliga på läsa-lätt-svenska?
- Finns informationsblad, församlingsblad, programblad m.m. tillgängliga på kassett, CD e.dyl. för den som inte kan uppfatta skriven text?

13. Information om tillgänglighet

- Informerar ni genom annonser, affischer, anslag, programblad och hemsidor om att kyrkan är anpassad för människor med funktionshinder?
- Informerar ni genom annonser, affischer, anslag, programblad och hemsidor om verksamheter som är anpassade för människor med funktionshinder?
- Har ni informerat ortens handikappföreningar om att kyrkan och verksamheten är anpassad för människor med funktionshinder?

14. Serveringar

- Finns lämpliga koppar, muggar, bestick och sugrör för personer som har svårt att hålla med händerna?
- Finns bröd/mat som passar personer med diabetes?
- Finns bröd/mat som passar personer med gluten-, laktos- m.fl. intoleranser?

15. Verksamhet för vuxna

- Vad medverkar till att få människor med funktionshinder att känna sig välkomna till gudstjänster och andra samlingar?
- Har ni särskilt inbjudit personer med funktionshinder till gudstjänster och/eller andra samlingar?
- Inbjuder ni till särskilda gudstjänster/samlingar för personer med viss/vissa typer av funktionshinder?

16. Verksamhet för barn- och ungdomar

- Använder ni spel och tävlingar som bygger på tur och inte på kunskap och färdighet?
- Har ni särskilda ledarresurser/assistenter för barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionshinder?

Se frågorna under rubriken ”Verksamhet för vuxna”!

17. Anställda, församlingsledningar, ledargrupper, församlingen

- Vad gör ni för att öka kunskaperna om funktionshinder?
- Vad gör ni för att öka kunskaperna om hur man ska bemöta personer med funktionshinder?
- Hur ger Ni kunskaper åt vaktmästare och gudstjänstvärdar om hur man ska bemöta personer med funktionshinder?
- Hur undervisar och samtalar ni om
 - vad ”normalt” är?
 - vad ”tillgänglighet” är?
 - vad ”bemötande” är?
 - vad ”delaktighet” är?
 - vad ”jämlighet” är?
 - vad ”mångfald ” är?
 - vad ”svagt” och ”starkt” är?
 - vad ”lika villkor” är?
 - vad det innebär att alla människor har samma värde?
 - vad ”gemenskap för alla” är?
 - vad det innebär att (till)låta alla ta ansvar?
 - vad kristen människosyn är?
 - vad det är att bemöta människor med funktionshinder som ”ett subjekt” och inte som ”ett svagt objekt” som vi ska hjälpa?
 - att handikappfrågor inte är diakonifrågor utan rättighetsfrågor?
 - hur det kan upplevas av en person att t.ex. nödgas välja en annan ingång, att inte komma upp på estraden, att inte kunna ta del av information, att inte kunna ”delta” på samma villkor som andra i gudstjänster och andra samlingar p.g.a. ett funktionshinder och vad förhållandet djupast sett kommunicerar för budskap?
 - ätstörningar?
 - vikten av att använda enkelt språk när man skriver och talar?
- Hur ger ni stöd åt personer med afasi?
- Hur ger ni stöd åt personer med begynnande demens och åt deras anhöriga?
- Har ni ett handikappråd/tillgänglighetsråd? Vem ansvarar annars för handikappfrågorna i församlingen?
- Hur ger ni stöd åt familjer där det finns en anhörig med funktionshinder?

18. Analyser och kontakter

- Har ni frågat er varför ni inte har fler människor med funktionshinder bland

- församlingens medlemmar?
- gudstjänstbesökarna?
- deltagarna i barn- och ungdomsarbetet?
- Har ni gjort en "församlingsmedlemsanalys" av vilka särskilda behov det finns av "tillgänglighet" och "bemötande" bland barn, unga, vuxna och äldre med funktionshinder som har anknytning till er församling?
- Har ni gjort en "omvärldsanalys" av vilka särskilda behov det finns av "tillgänglighet" och "bemötande" bland barn, unga, vuxna och äldre med funktionshinder på er ort?
- Har ni samtal med personer med olika former av funktionshinder för att ta till vara deras erfarenheter och kunskaper?
- Har ni tagit del av "FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet" (särskilt Regel 12 om "Religion")?
- Har ni tagit del av kommunens handikappolitiska program?
- Har ni kontakter med kommunens handikappråd/tillgänglighetsråd?
- Har ni kontakter och samarbete med handikappföreningarna på er ort?
- Har ni kontakter med gruppboenden på er ort?

Bidrag

Bidrag för handikappanpassning av lokaler kan sökas hos: Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund (SST), 172 99 Sundbyberg (besöksadress: Starrbäcksgatan 11, Sundbyberg), info@sst.a.se, tel: 08-453 68 70, fax: 08-453 68 29 www.sst.a.se

FN:s Standardregler för jämlikhet och delaktighet för människor med funktionsnedsättning kan hämtas från www.ho.se

Litteratur

Bemötande vid psykisk ohälsa /Tommy Engman /Riksförbundet för Social och Mental Hälsa
 Bygg för alla /Karin Månsson /Svensk Byggtjänst
 Bygg ikapp handikapp /Svensk Byggtjänst
 Funktionshinder - Vad är det? /Raoul Dammert /Fritzes
 Kyrka utan trösklar? /Nina Karemo /Svenska kyrkan Lunds stift
 Lathund för sakkunnigkontroll /Elisabet Svensson /Svensk Byggtjänst
 Lika i värde - En pärm om handikapp /MOD
 Om bemötande av människor med funktionshinder. Ett nationellt program för att öka kompetensen om bemötande /SISUS

Hemsidesadresser till handikappförbund

Synskadades Riksförbund, (SRF): www.srfriks.org
 Följande är medlemmar i Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO): www.hso.se
 Afasiförbundet i Sverige: www.afasi.se
 Astma- och Allergiförbundet: www.astmaoallergiforbundet.se
 Blodcancerförbundet: www.blodcancerforbundet.nu
 Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation (BRO): www.bro.org.se
 De Handikappades Riksförbund (DHR): www.dhr.se
 Elöverkänsligas Riksförbund: www.feb.se
 Förbundet Blödarsjuka i Sverige (FBIS): www.fbis.se
 Förbundet Funktionshindrade Med Läs- och Skrivsvårigheter (FMLS): www.fmls.nu
 Föreningen Sveriges Dövblinda (FSDB): www.fsdb.org
 Hjärtebarnsföreningen: www.hjardebarn.org
 Hjärt- och Lungsjukas Riksförbund: www.hjart-lung.se
 Hörselskadades Riksförbund (HRF): www.hrf.se

ILCO, Riksförbundet för stomi- och reservoaropererade: www.ilco.nu
Neurologiskt Handikappades Riksförbund (NHR): www.nhr.se
Parkinsonförbundet: www.parkinsonforbundet.se
Primär Immunbrist Organisation (PIO): www.pio.nu
Reumatikerförbundet: www.reumatikerforbundet.org
Riksförbundet Cystisk Fibros (RfCF): www.rfcf.se
Riksförbundet döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB): www.dhb.se
Riksförbundet för HIV-positiva (RFHP): www.rfhp.a.se
Riksförbundet för Mag- och Tarmsjuka (RMT): www.magotarm.se
Riksförbundet för Njursjuka (RNj): www.rnj.se
Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU): www.rbu.se
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa (RSMH): www.rsmh.se
Riksförbundet för Trafik- och Polioskadade (RTP): www.rtp.se
Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn Ungdomar och Vuxna (FUB): www.fub.se
Riksforeningen Autism (RFA): www.autism.se
Riksforeningen Hjärnkraft: www.hjarnkraft.nu
Schizofreniförbundet: www.schizofreniforbundet.org.se
STROKE-Riksförbundet: www.strokeforbundet.org
Svenska Celiakiförbundet (SCF): www.celiaki.se
Svenska Diabetesförbundet (SD): www.diabetes.se
Sveriges Dövas Riksförbund (SDR): www.sdrf.se
Svenska Epilepsiförbundet (SEF): www.epilepsi.se
Svenska Laryngförbundet (SLF): www.laryngforbundet.nu
Svenska Psoriasisförbundet (PSO): www.pso.se
Sveriges Stamningsföreningars Riksförbund (SSR): www.stamning.se
Sällsynta diagnoser: www.sallsyntadiagnoser.nu
Tandvårdsskadeförbundet (Tf): www.tf.nu

Hemsidesadresser till kristna handikappförbund

Kristna synskadades förening – Syskonbandet: www.syskonbandet.org

Sveriges kristna handikappförbund (SKrH): www.crossnet.se/skrh

Den kristna föreningen för hörselskadade och döva kan nås på tel. 042 –789 37, 070 – 402 64 97 och e-postadressen pastor.holm@swipnet.se

Handikappombudsmannen www.ho.se

Jag tar gärna emot synpunkter och förslag till förbättringar av checklistan på e-postadressen bernth.antonsson@home.se!

Bernth Antonsson, resursperson för diakoni och handikappfrågor i Svenska Alliansmissionen